

Skadestånd kan utkrävas för 3G-master

av Björn O. Gillberg, fil. lic., fil. dr hc

Strikt skadeståndsskyldighet råder enligt miljöbalken för alla former av miljöskador. Den som orsakar skador kan sålunda inte undgå ansvar med hänvisning till att gällande myndighetsvillkor och bestämmelser har följts, t.ex. att bygglov föreligger.

Begreppet skada innefattar bl.a. minskade fastighetsvärden, d.v.s. en ren förmögenhetsskada, till följd av en verksamhet.

Enligt miljöbalkens 32 kap. 2 § kan skadestånd utgå för:

1. förorening av vattenområde,
2. förorening av grundvatten,
3. ändring av grundvattennivån,
4. luftförorening,
5. markförorening,
6. buller,
7. skakning, eller
8. annan liknande störning

I begreppet annan liknande störning ingår sedan länge enligt rättspraxis bl.a. förfölning av landskapsbild/boendemiljö, d.v.s. vad som ofta betecknas som estetisk störning. Likaså ingår utifrån praxis oro, d.v.s. en psykisk immission, orsakad av en verksamhet. Se t. ex. dom meddelad 98-06-18 vid Härnösands Tingsrätt I mål nr F9-96, det s.k. GANSCA-målet. Tingsrätten ålade GANSCA att till följd av psykiska immissioner lösa in sju fastigheter till det fulla marknadsvärde de betingade innan störningen inträffade samt att utge ersättning för minskade bruksvärden och rättegångskostnader.

Beträffande förfölning av landskapsbild/boendemiljö samt oro fastslogs redan i regeringens proposition 1985/86:83 (s. 45), att sådana störningar ingår i begreppet "annan liknande störning" och sålunda är skadeståndsgrundande.

Skyldig att utge ersättning för skador orsakade av en mobiltelefonmast är enligt miljöbalkens 32 kap. 6-8 §§ den fastighetsägare, som upplåter mark för masten, samt mobiltelefonoperatören och mastägaren, om ägaren är annan juridisk person än operatören. De är sålunda gemensamt skadeståndsansvariga, d.v.s. solidariskt ansvariga.

Master, som hamnar i närheten av bostadsfastigheter sänker tveklöst fastigheternas marknadsvärde till följd av förfölning och människors oro för effekterna av mikro vågor. Fastighetsägaren har därvid enligt ovanstående lagrum rätt att kräva operatören/mastägaren och den markägare, som upplåtit sin mark till en mast, på skadestånd för minskade fastighetsvärden.

Om operatören/markägaren vägrar att utge skadestånd måste den drabbade fastighetsägaren inge en stämningsansökan till miljödomstolen.

Den som har en hemförsäkring kan utnyttja denna försäkring för att finansiera rättegångskostnaderna.